

Čudna jagnjeta.

(Bunjevška narodna pripovedka.)

Neki siromašni človek je imel tri sinove. Dva sta bila neposlušna, živahna in zapravljava, a tretji, najmlajši, je bil miren, poslušen in pobožen.

Ker je bila deca že velika, siromaštvo pa še večje, je oče odpravil najstarejšega sina v službo. Mati je napekla pogač in mu jih dala v torbo, sin pa palico v roke, pa zbogom, hajdi v svet! Bil je že daleč od svoje vasi, a se nikomur ni prav posebno ponujal v službo, dokler je bilo pač v torbi kaj pogače. Ko pa je bil že zmanjkalo, je naletel na nekega starega človeka.

Ta starček je imel lepo, dolgo, sivo brado in zelo blage, mile oči. Pa glavec je hotel iti mimo starčka, ni ga niti pozdravil s »Hvaljen Jezus«, pa je stari človek sam stopil k njemu in ga vprašal:

»Kam greš?«

Oni mu odvrne: »Službe grem iskat.«

»Ali hočeš priti k meni?« ga vpraša starček. »Pri meni boš tri leta, takrat pa, če jih boš zdržal, dobiš polno torbo zlatnikov.«

Fant pristane. Starček ga odvede v svojo hišo, mu da večerjo in po večerji prenočišče. Zjutraj ga stari gospodar zbudi in ga odvede v stajo. Tu je stala čreda jagnjet. Starček mu pravi:

»Poglej ta jagnjeta! Ta boš peljal na pašo, to bo tvoje opravilo. Vedno moraš hoditi za njimi: kamor bodo šla ona, tja pojdi tudi ti! Tu pa imaš majhno pozlačeno škatlico: vanjo boš dal ono, kar bodo ta jagnjeta jedla. In tu imaš majhno pozlačeno stekleničico: v njej mi boš prinesel ono, kar bodo moja jagnjeta pila. In sedaj pojdi!«

Pastir je spravil škatlico in stekleničico v torbo k svojemu kosilu, odprl vrata, jagnjeta so odšla na polje, a mali pastir za njimi.

Ko so prišli na pašnik, je pastir mislil, da se bodo tu jagnjeta ustavila in se napasla trave. Toda jagnjeta se niso ustavila. Niti eno jagnje ni nagnilo glave, da bi odtrgalo eno samo bilko, ampak so šla in šla vse dalje in dalje.

Malo lepo jagnje je zaostalo, počakalo pastirja in se pričelo smukati okrog njega in drgniti glavo ob njegove noge. Paglavcu pa je bilo to nevšečno, sunil je jagnje z nogo od sebe in ga še celo nagnal s palico. Jagnje je povescilo glavo in se vrnilo med druga jagnjeta.

Jagnjeta so šla dalje, pa so prišla do neke reke. Ta reka je bila široka in globoka, a preko nje je držala samo tanka in ozka deska. Jagnjeta so drugo za drugim prešla po deski čez vodo. Ono majhno milo jagnje je priskakljalo k pastirju, se smukalo okoli njega in ga pogledalo v oči, kakor bi hotelo reči: »Pojdi za menoj in se nič ne boj!« Toda pastir tega ni razumel. Malo jagnje je šlo preko reke. Jagnjeta so odšla dalje, a fant je ostal na tej strani vode. Gledal je za njimi, dokler jih je mogel videti, a ko so se izgubila izpred njegovih oči v gozdu, je sédel, vzal iz torbe kosilce, se najedel pa legel in zaspal. Spal je do večera. Tedaj so se vrnila jagnjeta, pastir se je prebudil, odtrgal malo trave, ki je rastla pri vodi, jo vrgel v škatlico, zajel s steklenico vode iz reke, jo zamašil, pa hajdi za jagnjeti.

Bil je že večer in mrak, ko so dospeli na dvorišče starega gospodarja. Ta je prišel k pastirju in ga pobaral:

»Daj, pokaži, kaj so moja jagnjeta jedla in pila?«

Pastir vzame škatlico s travo in steklenico z vodo pa dá oboje gospodarju.

Čim je ta videl, kaj je v škatlici in v steklenici, mu je rekel:

»Nisi bil veren in poslušen. Nisi prinesel tega, kar so moja jagnjeta jedla in pila. Doslužil si. Lahko greš, kamor hočeš.«

Fant je srdit in osramočen odšel izpred oči starega gospodarja, a drugo jutro se je napotil proti domu.

Ko je prišel domov, je pripovedoval, kaj se je z njim zgodilo.

Drugi dan vzame srednji brat torbo, mati mu vrže vanjo pogačo, sin pa vzame palico v roke in gre.

Tudi njega je ustavil lepi sivobrادي starček in ga vzel v službo pod istimi pogoji kot njegovega starejšega brata.

Tudi ta je odpeljal jagnjeta, dobil škatlico in steklenico, odbil malo jagnje od sebe, ni smel preko mostička, zaspal, pa natrgal trave, a v steklenico zajel vode. Tudi ta je še tisti večer doslužil in se vrnil domov.

Ko je zvečer prišel domov in povedal, kaj se mu je zgodilo, tedaj pravi najmlajši sin:

»Jutri bom šel pa jaz v službo.«

Brata sta se mu začela rogati:

»Ti, ti hočeš v službo? Kaj si vendar domišljaš? Midva velika in močna, pa nisva znala nič zaslužiti, a ti boš pa znal?«

Najmlajši sin je samo molčal, nič ni rekel. Drugo jutro ga odpravi mati kakor prejšnja dva brata: v torbo mu dá pogače, sin se odkrije, poljubi očetu in materi roko, se objame z bratoma pa odide. Med potjo je obiskoval pristave in hiše in prosil za službo, pa ga nikjer niso potrebovali.

Tudi njega sreča lepi, blagi starček. Deček ga je zapazil že od daleč. Ko pa se mu je približal, se je odkril, se priklonil in ga pozdravil:

»Hvaljen Jezus!«

Starček se mu je milo nasmehnil, mu odzdravil in ga vprašal:

»Kam si se namenil, moj sinko?«

»Oče, grem, da poiščem službe.«

»Ali hočeš priti k meni? Za tri leta. Ako boš vzdržal in izpolnil, kar ti bom zapovedal, boš dobil polno torbo zlatnikov.«

Deček pristane. Odideta v starčkovo hišo. Zvečer sta sedla k večerji, deček se prekriža in moli. Tudi ko je šel spat, se je prekrižal, molil pa zaključil:

»Bog Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo.«

Za tem leže in zaspí. Zjutraj se prebudi, pomoli k Bogu, skoči hitro v stajo, kjer je bil že starec pri svoji čredi jagnjet. Starček pravi:

»Glej, ta jagnjeta boš peljal na pašo. Ne dotikaj se jih, ne vračaj jih, ampak vedno in povsod hodi za njimi! Tu imaš zlato škatlico. V njej mi prinesi to, kar bodo moja jagnjeta jedla, a v tej steklenici prinesi to, kar bodo moja jagnjeta pila.«

Deček spravi škatlico in steklenico v torbico, vzame palico, pa hajdi za jagnjeti.

Ko so prišli na pašnik, jagnjeta niso pripognila glave niti niso mulila trave, temveč so krenila naravnost preko polja. Deček pa za njimi. Majhno jagnje s svileno dlako se je oddaljilo iz črede, počakalo dečka in se smukalo okrog njegove noge. Deček se je pripognil, objel jagnje in ga pogladil po svileni volni. Od tega trenutka dalje je ostalo jagnje ves čas poleg dečka in ga ni zapustilo.

Ko so prišli do globoke, široke reke, so krenila jagnjeta čez mostiček, a ko je deček prišel blizu, se je prestrašil, ker je bila deska zelo tanka in ozka, a voda pod njo je hrupno šumela. Majhno jagnje pride k dečku, se smuka okrog njega in izpregovori:

»Primi se za mojo volno in pojdi!«

Deček se ves v strahu prime za jagnjetovo volno in pride srečno čez tenek mostiček.

Nato so zopet nekaj časa hodili: čez polja in gozdove, čez doline in hribe, dokler niso prišli do neke lepe kapelice. Vrata kapelice so se sama odprla, jagnjeta pa so se stresla in izpremenila v prelepe angele. Malo jagnje je bilo sam Kristus, Sin božji. Deček je presenečen ostrmel.

Jagnjeta so šla v kapelico, a deček za njimi. Tu je Jezus vzel hostijo in kelih z vinom ter pričel svojo daritev. Angeli so odgovarjali in peli, a mali pastir je v kotu kapelice vroče molil in gledal, gledal nebeško lepoto.

Ob koncu maše je Jezus vse angele obhajal. Pa je prišel k dečku in obhajal tudi njega. Vzel je še eno hostijo in rekel:

»Daj zlato škatlico!«

Pastir vzame škatlico in jo odpre, Jezus pa dá vanjo hostijo. Deček zapre škatlico. Tedaj odide Jezus k oltarju, prinese kelih s svojo sveto Krvjo, obhaja vse angele in pastirja in natoči tudi njegovo steklenico.

Po maši so angeli molili in peli, nato pa odšli iz kapelice. Tu so se stresli in se zopet izpremenili v jagnjeta.

Mladi pastir je šel za njimi, a klobuka ni pokrnil na glavo, ampak ga je dal pod pazduho, sklenil obe roki in šel za jagnjeti. Malo jagnje pa pri njem. Na mostičku ga je zopet prepeljal, sedaj že brez strahu, in tako so na večer dospeli do starčeve hiše. Ko so se vrnili domov, vpraša starček:

»No, ali si prinesel ono, kar so moja jagnjeta jedla in pila?«

Pastir odgovori:

»To niso jagnjeta, ampak nebeški angeli, a najmanjše in najlepše je Jezus, Sin božji. Evo, to so jedla in pila.«

Pri teh besedah vzame škatlico s hostijo in steklenico s sveto Krvjo iz torbe.

Blagi starček pogladi dečka po glavi in mu reče:

»Dobro je, sinko! Verno si služil pa že tudi doslužil. In sedaj ti bom dal darilo. Vedi, da sem jaz Bog Oče.«

Pastir poklekne pred njim na kolena. Bog nadaljuje:

»Sedaj pa izbiraj: ali hočeš torbo zlatnikov ali zveličanje duše?«

Pastir klečeč pogleda na Boga in reče:

»Res je, moj oče in mati sta siroti. Prav bi jim bilo to veliko bogastvo. Toda meni je več za zveličanje duše. To si bom izbral. Samo

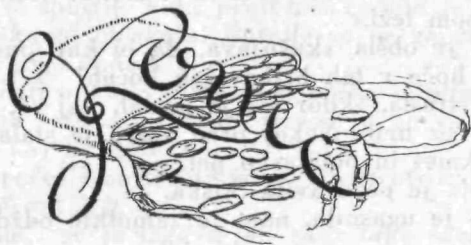
to prosim, moj Bog, da tudi mojemu očetu in moji materi in mojima bratoma dodeliš večno zveličanje.«

Bog mu reče:

»Ti boš dosegel zveličanje duše. A dobil boš tudi torbo zlatnikov. Ponesi jih domov! In če bodo tvoj oče in tvoja mati in tvoja brata vedno bolj ljubili rešitev svoje duše kakor zlato, se bodo tudi oni zveličali.«

Nato mu Bog nasuje v torbo zlatnikov in ga blagoslovi. Pastir odide domov k svojim staršem.

Vsi so ga radostno sprejeli, pa živé še sedaj, če niso umrli. Kaj so izbrali: zlato ali rešitev duše, tega še nihče ne ve.

Gustav Strniša:

Vest.

*Kadar je globoka noč,
čuje se najtišji vzdih,
bdi v naravi tajna moč,
svet je ves zasanjan, tih.*

*Vest tedaj se oglasi,
človek spi, ne čuje nič,
vest pa drzno ga budi:
»Daj mi svoj račun brez prič!*

*Koliko ljudem si dal,
koliko zapravlil sam?
Si v dobroti tekmoval,
ali te je sebe sram?»*

*Kadar je globoka noč,
vest se tiho oglasi,
je prečudna njena moč,
saj m o l č e vse prekriči!*

Jože Dular:

Ciganček.

*Pihala je burja,
pritisnil je mraz,
iz hoste primahal
ciganček je v vas.*

*Je malho nastavil,
in sukno odpel,
klobuk je privzdignil
pa peti začel:*

*»Usmilite mene
se dobri ljudje,
odprite zdaj shrambe
in dobre roké.*

*Slanine mi dajte
in malo masti,
in moke prgišče
pa nekaj soli.*

*Sicer bom umrl,
pred vami zaspal —
če boste pa dali,
bom pete pobral.«*

*In dali so njemu
vse, kar je želel.
Skoz vas je odbriskal
ciganček vesel.*